Krajanský kalendář

Připravili J. Matušek a M. Selicharová

16. května

1912 se v Lomnici u Tišnova narodil lékař Jan Janeček. V r. 1943 se dostal do Chorvatska a od června do září 1944 byl referentem zdravotní služby v Československé brigádě Jana Žižky, poté v Brigádě Braća Radić a konečně ve štábu VI. slavonského armádního sboru (korpusu). Ještě začátkem r. 1945 byl členem správního výboru nově založeného Československého svazu a potom o něm nejsou zprávy. Pravděpodobně reemigroval.

1932 se v Daruvaru konala schůze českých učitelů, které do bývalé Jugoslávie vyslalo MŠNO v Praze. Z dvaceti čtyř učitelů se chůze zúčastnilo dvaadvacet. Přítomné učitele oslovili Ladislav Hlaváček, František Hlavinka, Kořínek a Jan Pavlík. Jednalo se mimo jiné o vypracování učebních osnov, které měl připravit učitel Bohuslav Slejška z Čuprije.

1982 zemřela v Praze Jarmila Životová, rozená Hušporová, manželka daruvarského fotografa Antonína Životy. V Daruvaru byla aktivní členkou dramatického kroužku České besedy. Po manželově smrti se v roce 1946 vrátila do Československa, kde pracovala v různých podnicích.

Jarmila Životová se narodila v roce 1910 v Praze.

2012 proběhla v organizaci NVI Jednota a Svazu Čechů v RCH literární akce Noc literatury. Konala se ve čtyřiadvaceti evropských městech. V Daruvaru byla akce koncipována jako setkání krajanských autorů. Z kolem třiceti oslovených autorů, kteří pravidelně uveřejňují ve Studnici, Českém lidovém kalendáři nebo v edicích krajanské literární tvorby se zúčastnilo třináct.

16.–20. května

2012 se divadelní skupina České besedy z Dolan a skupina ČB2 České besedy Daruvar zúčastnily 52. festivalu chorvatských divadelních amatérů ve městě Stari Grad na ostrově Hvaru. Krajanské divadlo bylo dvakrát nominováno: daruvarská skupina na cenu za uchování kulturního dědictví a Vlatka Daňková na cenu za nejlepší ženskou vedlejší roli. Ani jedna z krajanských skupin cenu nedostala.

ABUNDANCE ČILI HOJNOST

Malá iniciativa dělá velký rozdíl

Ve svých Dopisech z Londýna často píšu o tématech, která se zabývají velkými společensko-politickými otázkami souvisejícími se životem Londýňanů. Svůj dopis tentokrát věnuji MALÉ místní iniciativě, která dělá VELKÝ rozdíl. Žiji v části západního Londýna, která je hustě osídlená, ale také velmi zelená. Máme několik krásných historických zahrad, naše ulice jsou lemovány krásnými stromy, většina soukromých zahrad je dobře udržovaná a místní úřady se snaží pečovat o stromy a zeleň na veřejných prostranstvích.

Ale stejně jako všude jinde, existují malé pozemky, které se zdají být zapomenuty. Nikdo si není zcela jistý, komu patří a je zřejmé, že jsou zanedbané a neopečovávané. Tyto plochy zarůstají plevelem a křovinami, hromadí se tam odpadky, prostě píchají do očí. Většina z nás od těchto míst odvrací pohled a raději je ignoruje.

Nedávno jsem měl čest setkat se s poněkud neobvyklou Londýňankou Karen Liebreichovou, která byla přesvědčena, že by se s těmito zanedbanými kousky země mohlo něco udělat. Místo aby odvrátila pohled jako většina z nás, měla vizi proměnit tyto smutné prostory v něco krásného, co zvýší kvalitu prostředí, ve kterém všichni žijeme.

Karenina matka se narodila v Ostravě na Moravě. Karen po získání doktorátu z dějepisu na Cambridgeské univerzitě pracovala jako kulturní atašé na londýnském Institut français; pracovala pro BBC; vedla vlastní vydavatelskou společnost a je autorkou několika knih. Je také nadšenou zahradnicí a milovnicí přírody ve všech formách. Vášnivě se stará o stav našeho životního prostředí a je hluboce znepokojena rostoucím odcizením mezi lidmi a planetou, na které musíme všichni žít.

Karen zcela oprávněně očekává, že vláda a místní orgány vytvoří strategie zachování udržitelného a zdravého životního prostředí, ale také uznává, že je zejména při omezených finančních prostředcích nereálné očekávat, že udělají úplně všechno. Aktivní účast občanů by měla podporovat každá společnost. Karen pevně věří v kolektivní participaci: když se sejdou lidé motivovaní společným ideálem, ohromující množství nadšení, energie a síly lze využít k podpoře užitečných iniciativ, zvláště těch zaměřených na zlepšení kvality životního prostředí, které všichni sdílíme. Karen byla stále podrážděnější a smutnější z těchto kousků zanedbané, odpadky poseté půdy v Chiswicku. Rozhodla se věci změnit a založila charitativní skupinu Abundance London (https://abundancelondon.com). Tato skupina dobrovolníků je složena z nadšených amatérských zahradníků a jejich pomocníků a za posledních pět let v Chiswick udělala obrovskou změnu.

Princip je celkem jednoduchý: každý dobrovolník si „adoptuje“ jednu nebo více malých ploch zanedbané půdy a během roku se o ni stará. Ve spolupráci se svými pomocníky začíná úklidem odpadků, plevele, poškozených stromů a nevhodných keřů, což je náročná práce. Poměrně často je půda chudá a je ji třeba obohatit živinami. Teprve poté je plocha znovu osázena cibulovinami, kvetoucími rostlinami, okrasnými keři nebo ovocnými stromy – vegetace se záměrně vybírá tak, aby nevyžadovala častou údržbu. Každý jednotlivec pečuje o svůj pozemek po celou sezónu. Někdy si vyžádá pomoc od ostatních, když jde o obtížné úkoly. Pomáhají i místní sousedé občasnou zálivkou v horkém počasí nebo darováním náhradních rostlin z vlastních zahrad. Každá zahrada má také malý nápis Abundance London, který naznačuje, že je součástí větší iniciativy a pomáhá propagovat tuto velmi dobrou věc. Karen mi řekla: „Když vidím u silnice kousek zahrady plný květin, oživený včelami, motýly a čmeláky, myslím si, že děláme něco pro planetu, kterou lidské bytosti tak nemilosrdně ničí.“

Nedávno jsem se setkal s jedním z těchto dobrovolníků, panem Stephenem Nuttem, který adoptoval kus zanedbaného pozemku naproti svého domu na straně velkého železničního mostu. Dlouho to byla nevzhledná a zarostlá džungle plná smetí a harampádí, ale za poslední čtyři roky prostor vyklidil, obohatil půdu a postupně osázel. Zpočátku tam byly krásné máky a náprstníky, ke kterým postupně přidal mnoho dalších rostlin a keřů a ty nyní kvetou v průběhu ročních období, k potěšení každého, kdo projde kolem a jistě je to bašta pro včely a ptáky. Cibuloviny a kvetoucí rostliny vysadil také kolem kmenů okolních stromů, kde byla v minulosti jen neplodná půda nebo nevzhledný plevel. Nyní se z nich staly nádherné minizahrádky plné květů ve všech čtyřech ročních obdobích.

V každém městě a vesnici se najdou zanedbané plochy s potenciálem nejen přeměnit se na miniaturní oázy krásy, ale také zvýšit kvalitu prostoru, kde žijeme. Asfalt a beton, které nás stále více obklopují, mohou být nezbytnými, užitečnými povrchy, ale stromy, keře, sady a trávníčky nás udržují ve spojení s živým světem a připomínají nám, že i my jsme jeho součástí.

Iniciativy jako Abundance London jako modelu lze použít kdekoli, protože právě kolektivní úsilí přináší nejinspirativnější výsledky. To, čeho lze dosáhnout, je znamením, že nám na prostředí stále záleží. Dává nám to dobrý pocit, že můžeme něco změnit a že můžeme být zajedno se světem.

Text a foto Milan Švanderlík

Stephen Nutt

ZE STARÝCH JEDNOT

Psací pokusy prvňáčků

„Prvňáčkové většinou už ani nevědí, jak vypadají staré břidlicové tabulky a pisátka. První psací pokusy dělají hned na papíru s tužkou v ruce.“ V Jednotě číslo 20 z roku 1972 novinář kladl otázku, zdalipak školní tabulky opět najdou své místo ve výuce. Přitom používal výsledky průzkumů psychologů, které preferovaly použití tabulek oproti papíru. „Hladký papír a tužka s tvrdou špičkou kladou příliš málo odporu dětské ruce, která se křečovitě snaží napsat písmena. Ta jsou pak nečitelná, středně naškrábaná. Dítě přitom pociťuje nespokojenost, která má dále za následek potíže s pravopisem a jako další výsledek slabé čtení,“ uvádí Jednota.

Dnes, padesát let později, s jistotou můžeme tvrdit, že se opětné použití tabulek ve výuce nevžilo. Není ale vyloučeno, že si v ne tak daleké budoucnosti nebudeme přirovnávat dobré a špatné stránky psaní na papíru a na tabletech, které se už každodenně používají ve výuce. Nevíme, o čem se bude uvažovat za padesát let, ale doufáme, že si někdo dnešní Jednotu bude umět přečíst a možná i napsat nějaký podnětný komentář. **Text aj**

Vrátí se školní tabulky?

Prvňáčkové většinou už ani nevědí, jak vypadají staré břidlicové tabulky a pisátka. První psací pokusy dělají hned na papíru s tužkou v ruce.

Někteří psychologové však se domnívají, že tato nová školní metoda vede k stále se zvyšujícímu jevu slabého čtení a psaní u průměrně nadaných dětí. Hladký papír a tužka s tvrdou špičkou kladou příliš málo odporu dětské ruce, která se křečovitě snaží napsat písmena. Ta jsou pak nečitelná, středně naškrábaná. Dítě přitom pociťuje nespokojenost, která má dále za následek potíže s pravopisem a jako další výsledek slabé čtení. Dvouleté pokusy s 150 dětmi, které uskutečnila skupina odborníků na Vysoké technické škole v Aachenu (NSR), ukázaly, že stará břidlicová tabulka a měkké pisátko žákům psaní značně usnadňují. (DnD)

»Jednota« č. 20 (1349) — 13. V. 1972

Detail paličkované krajky podle návrhu R. Richtra

Jednota číslo 20 z r. 1972